

SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik

Postbus 2235

6201 HA Maastricht

Het SOK-bestuur:

Rob Heckers	Voorzitter	043-343 81 71	<i>robmac@planet.nl</i>
Ger Beckers	Secretaris	043-3670 857	<i>pghbeckers@telfort.nl</i>
Rik Bastiaens	Leden administrator	00-3212-210 639	<i>rik.bastiaens@pandora.be</i>

SOK-adres secretariaat:

Moesdaal 65, 6228 HX Maastricht. Telefoon: 043 367 08 57. E-mail: pghbeckers@telfort.nl

---

E-mail SOK:

sok@nhgl.nl

De SOK is geassocieerd met "Subterranea Britannica". www.subbrit.org.uk

---

Bestuur Stichting ir. D.C. van Schaik:

Joep Orbons	Voorzitter	043 - 361 87 93	<i>j.orbons@xs4all.nl</i>
Wilfred Schoenmakers	Secretaris	043 - 344 07 41	<i>wilfred.schoenmakers@home.nl</i>
Mat van Lier	Penningmeester		
Richard Ramakers	Interne contacten	043 - 407 19 64	

Stichting ir. D.C. van Schaik:

www.vanschaikstichting.nl

Technische Commissie Stichting ir D.C. van Schaik:

Olav Hensing, Mgr. Soudantstraat 5, 6226 GC Maastricht. Telefoon: 06-557 78 846

Redactie SOK-Mededelingen:

Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne/Riemst, telefoon: 00 - 3212-454 059

E-mail: tbreuls@skynet.be

Redactie SOK-Info:

John Hageman, Op de Bannet 47, 6223 GD Itteren, telefoon 043-3645419

E-mail: john.hageman@planet.nl

De SOK op Internet:

www.sok.nl

SOK-ledenpasjes:

SOK-leden kunnen een SOK-lidmaatschapspasje krijgen dat een jaar geldig is.

De aanvraag moet vergezeld van een pasfoto bij de secretaris worden ingediend.

SOK-Ledenavonden:

SOK-Ledenavonden worden iedere 2^e vrijdag in de maanden januari, maart, mei, september en november gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht.

Aanvang 19.30 uur.

Groeven SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik:

De SOK en Stichting ir. D.C. van Schaik hebben diverse groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve. Informatie in verband met het bezoeken van deze groeven is te vinden op de laatste pagina van deze SOK-Info.

Voorpagina: De Kapel in de Fluweelengroeve. De redactie wenst u prettige feestdagen.

Nieuwe leden en adreswijzigingen

Er zijn geen ledenmutaties.

Programma ledenavond 9 januari

Het zal u niet ontgaan zijn dat SOK mededelingen nr. 50 er aan staat te komen. Hij zal feestelijk gepresenteerd worden op de ledenavond. De ledenavond van 9 januari 2009 zal ditmaal op een speciale locatie plaatsvinden.

Het SOK bestuur is bijzonder verheugd u te kunnen mededelen dat de SOK ledenavond in de raadszaal van de gemeente Riemst zal plaatsvinden. Deze is ons, samen met een hapje en een drankje, ter beschikking gesteld door het gemeentebestuur Riemst. Het SOK bestuur wil het gemeentebestuur dan ook hartelijk danken voor deze bijzonder genereuze geste.

Aanvang 19.30 uur.

Routebeschrijving: Het gemeentehuis ligt, komende van Maastricht, vlak voor de verkeerslichten in Riemst aan uw linker zijde. Het politiebureau ligt in hetzelfde gebouw.

Verslag ledenavond 14 november

Rob, onze voorzitter, opent de goed bezochte avond en memoreert de uiterst succesvolle dwaalavond in de Fluweelengroeve als een prima SOK-activiteit. Nogmaals doet hij een klemmend beroep op de aanwezigen om aanvulling van het SOK-bestuur.

Na de feestdagen verschijnt SOK-Medelingen 50 in een gebonden uitgave, met 38 artikels en 130 pagina's dik! Een huzarenstukje van Ton Breuls. De presentatie en uitgave is uitgesteld om de komende (23 november) publicatie van het boek "In en om de Geulhemmergroeve" niet in de wielen te rijden. Een andere reden is dat er contacten zijn met de gemeente Riemst die de jubilerende SOK(-Medelingen) een receptie "in het Belgische" wil aanbieden en dat wil laten samenvallen met de traditionele SOK-avond op 9 januari.

De Stichting Ir.D.C. van Schaik, in casu Joep, opent met de mededeling dat het nog steeds wachten is op de nieuwe vergunningen voor haar groeven., die de nieuwe mijnbouwwet verordonneerd.. Er zijn nieuwe afspraken gemaakt met het ministerie en naar alle waarschijnlijkheid lijken die tot tevredenheid te stellen. Afwachten maar weer. Er is een proefaanvraag gedaan voor een drietal groeven: De Nieuwe Groeve, de keldertjes van Slavante en de Fluweelengroeve. Resulteert deze aanvraag, dan wordt voor alle Van Schaikgroeven geopteerd. Kortom, er zit nu duidelijk schot in de zaak!

Kevin Amendt laat dan een dvd zien van Roger Magnee met daarop beeldmateriaal over de St.Pietersberg. Hij houdt geen geijkte lezing maar vraagt het aanwezige publiek actief te zijn en liefst direct te reageren op de getoonde beelden. Op deze wijze ontstaat een prettige, unieke interactie met de aanwezigen. Geen monoloog dus, maar een constante dialoog. Een uiterst prettige en leerzame presentatievorm die navolging verdient.

Henri Ceha schenkt het SOK-archief een cd van een door hem bezocht symposium, waar een nieuw soort cement van hoge kwaliteit gepresenteerd werd. Hij brengt verder een boek van Mark Lynas over de opwarming van onze aarde onder de aandacht: "Onze toekomst op een warmere planeet". Z.i. een uiterst lezenswaardig boek.

Henri had ook graag duidelijke afspraken over het wel / niet plaatsen van aangeleverde kopij voor SOK-info. Hij had daar in het verleden wel eens problemen mee gehad.

Wim van Schaik overhandigt een artikel voor de SOK-info: "Levensloop van een grottenloper". Heel toepasselijk, omdat Wim voelt dat de jaren gaan tellen en dat verwoordt hij ons ook. Op gevoelvulde wijze bedankt hij iedereen voor de samenwerking in vroegere jaren. Hij had in de toekomst graag begeleiders voor bezoeken aan bijvoorbeeld de Zonneberg en het Noordelijk. Als eerste reageert Ed Rousseau van de RRB en die zegt hem alle medewerking toe. Verder is overal in de zaal instemmend gemompel te horen., dus er zal zeker geen gebrek aan hulpvaardige handen zijn.

Op een andere plaats in deze SOK-info bovenvermeld artikel en een gedicht van de hand van Wim over de naweën van de moeilijke oorlogsjaren. Daarbij eveneens een spontane, korte dichtelijke reactie van Frank Daelmans.

Wim van Schaik zegt verder materiaal toe voor het SOK-archief.

Namens Wim van Schaik biedt Henri Ceha aquarellen aan in een gezamenlijk pakket voor de prijs van € 500/600. Een andere optie is per stuk, voor de prijs van € 15/20.

Het was een geanimeerde en vernieuwende avond.

In memoriam Zef Habets

Op 23 oktober jl. overleed de negentigjarige Zef Habets. Vooral de wat oudere berglopers zullen zich Zef Habets herinneren als “de man van de Gemeentegrot” in Valkenburg. Eigenlijk was hij een beetje de Gemeentegrot.

Na de Tweede Wereldoorlog werd Zef de controleur van de gidsen van de Gemeentegrot. Hij kende elk plekje onder de grond en wist altijd en overal wel een verhaal of anekdote te vertellen. Naast zijn liefde voor de berg had Zef ook grote belangstelling voor de geschiedenis en historie van Valkenburg. Regelmatig verscheen een artikel van zijn hand in tijdschriften of andere publicaties. Vooral in (het niet meer bestaande tijdschrift) Geulrand werden talloze leuke en vooral lezenswaardige bijdragen van zijn hand opgenomen.

Zef was een trotse man en niet altijd even gemakkelijk. In de beginjaren van de SOK, tijdens het voormalige Groevenoverleg, hebben we als bestuur menig robbertje met hem moeten uitvechten. Het was dan ook “voor de oude garde” even wennen dat er andere en vooral nieuwe spelers, zoals grottenlopers, aan de tafel aanschoven. Maar na zo'n vergadering werd alles weer weg gemasseerd en was Zef een zeer aimabele man.

Moge hij rusten in vrede.

Ton Breuls

Levensloop van een grottenloper

Ik ben net als alle andere mensen normaal geboren.

Toch was er iets bijzonders: Ik was de enige jongen in de familie Van Schaik. Al de andere families hadden alleen dochters, of hadden geen kinderen. Zo iets kon gebeuren rond 1920. Mijn geboortjaar was dan ook 1921 en de datum was 16 juni, in de heetste zomermaand die men sedert tientallen jaren had meegemaakt, naar men mij later vertelde. Ik had dus vier oudere zussen en na mij werd de jongste zus geboren. Later sprak men dan ook om mij te sarren over de “zes meisjes Van Schaik”.

Toch ben ik redelijk normaal opgegroeid met al die “moeders” om mij heen. Destijds woonden wij nog in Arnhem vlak bij het park Sonsbeek. Onze verdere familie kwam vaak bij ons op bezoek. Zo ben ik de eerste drie jaar van de lagere school op de “School met den Bijbel” opgegroeid, met alle gevolgen van dien!

Het betekende voor ons allemaal een enorme overgang toen het gezin ging verhuizen naar Maastricht. Ons huis lag vlakbij de splitsing Bergerstraat / Bemelerweg, aan het begin van de Scharnerweg. Deze verhuizing was nodig omdat mijn vader de opdracht had gekregen de tunnel voor de Kalkmergel Maatschappij te bouwen.

In de kerstvakantie 1928 / 1929 was ik met vader een paar dagen naar Maastricht geweest.

Mijn eerste kennismaking met de gangen van de Sint Pietersberg was dus zo'n 75 jaar geleden. Ik kan mij nog herinneren dat ik voor het eerst mee mocht om de werkzaamheden van de tunnelbouw te bekijken. Ik was met mijn negen jaar diep onder de indruk van de gangen in het Noordelijk stelsel van de Sint Pietersberg. Toen reeds heb ik die invloed van de onderaardse gangen ondervonden.

Mijn ontwikkeling ging via de klassen 4, 5 en 6 van de lagere school naar de Gemeentelijke HBS in de Helmstraat. Eerlijk gezegd was dat een rampzalige tijd voor mij: de enige die niet katholiek was in de klas en het niet begrijpen of spreken van de Maastrichtse taal heeft mij heel veel moeite gekost.

Van groot belang was de ontwikkeling van de werkzaamheden van mijn vader. Na het gereed komen van de tunnel kreeg mijn vader een grote variëteit van opdrachten die te maken hadden met onderzoekingen van de Sint Pietersberg.

Van groot belang was ook de opdracht van het onderzoek naar en vastleggen van oude historische opschriften in het Slavante gangenstelsel. Dit kon mijn vader natuurlijk niet alleen af, dus ik moest hem in mijn vrije tijd altijd helpen. Als jongen van toen 12 jaar was dat altijd een indrukwekkend, opwindend, maar ook wel angstig werk. De werkzaamheden waren in het begin het vastleggen, opmeten en in kaart brengen van bepaalde gedeelten van een gangenstelsel. Aan de hand van die plattegrond kon men dan de historische gegevens ter plekke vastleggen.

Maar neem nu de verlichting: een zaklampje met een platte batterij, een kleine stallantaarn met petroleum, wat kaarsen en een heleboel lucifers (je weet maar nooit!) was alles waar we over beschikten. Er waren toen ook al betere lichtbronnen, maar 1933 was het jaar van bittere nationale armoede, dus 15 gulden voor een nieuwe vergasser kon niemand betalen.

We hebben dan ook gespaard en op een gegeven moment kwam vader thuis van de jaarbeurs met een splinternieuwe petroleumvergasser, gekocht voor wel 12,50 gulden (met losse doorsteek naald en spiritus voor verwarming!). Toch technisch gesproken een enorme verbetering.

Het fotograferen van de opschriften gebeurde met behulp van magnesium poeder. We ontdekten het een en ander. Bovendien ontdekten wij later dat het mengen van magnesium poeder met kaliumchloraat niet zonder gevaar was.

De vele publicaties, lezingen en rapporten over de onderzoeken trokken de aandacht van wetenschappelijke tijdschriften en vakbladen.

Dit leidde tot veel belangstelling van de zijde van universiteiten en contacten met studenten zowel in Nederland als in andere landen. Ook de Vereniging van Limburgse Ingenieurs heeft daaraan veel bijgedragen door de vraag naar lezingen en rapporten.

Bij de onderzoek-werkzaamheden kwam ook de biologische kant en de natuurontwikkeling aan de orde. Vooral de afdeling Biologie van de Universiteit Utrecht leverde in de wintermaanden groepen studenten voor onderzoek naar overwinterende vleermuizen. Ook de geologie kwam daarbij in de belangstelling. Met dit alles kwam het "grottengeburen" op een wetenschappelijk niveau te liggen, met in de 30-er jaren reeds veel contacten met buitenlandse collega's.

Al dit werk in die 30-er jaren heeft ons een zeer uitgebreide kennis en ervaring opgeleverd op al die variëteiten van de wetenschap. Dit heeft weer geleid tot het publiceren van literatuur, tijdschriften en boeken.

In 1939 werd ik toegelaten tot de technische studie aan de HTS te Heerlen. Het praktische jaar dat daaraan verbonden was, werkte ik ondergronds in de kolenmijnen!

In de jaren 1940 / 1945 hebben wij een belangrijke rol gespeeld bij het contact met de verzetsbeweging tegen de Duitse bezetting. Details daarover staan in het boek "Ondergronds Verzet".

Ing. W.C.L. van Schaik

Opgeave

In het kader van het toch wel emotionele afscheid van Willem, heb ik dit op de terugweg in de auto bedacht.

Opgeave

D'r kump inne daag in dien leave
dan moste ut berglopen opgeave

dan is de geest nog sterk
maar het lichaam neet mier
en de deur noa boave,
steet al op een kier.

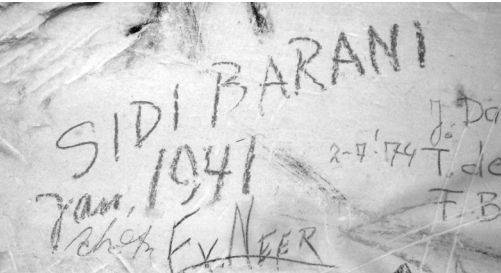
dan steeste vuur dien vrunj
en moste toegeave
zonger de berg,
kin ich eigenlijk neet mir leave!

Frank Daelmans

Praatje bij een plaatje

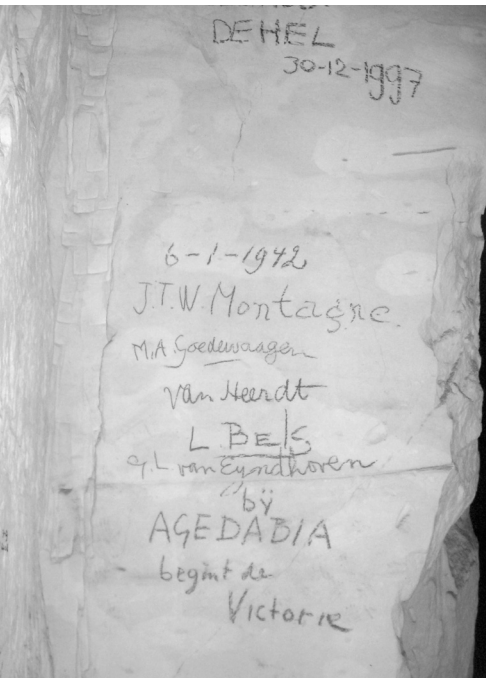
Nog niet zo lang geleden liep ik door het kasteelgedeelte van de Caestertgroeve en kwam ik in de zogenaamde "Kraamkamer". De muur staat daar vol met honderden opschriften van vleermuistellers vanaf begin 1900.

Een van de opschriften viel me op door de vreemde naam die daar stond geschreven: "Sidi Barani 1941". Iets in die naam kwam mij bekend voor en ik heb natuurlijk snel een foto gemaakt om het thuis nog eens rustig uit te zoeken. Al op de weg terug naar huis in mijn auto had ik het idee dat het een plaatsnaam uit Noord Afrika was (ik heb in mijn jonge jaren vele oorlogsboeken versleten).

Thuis snel de naam geGoogled en ja, op de eerste pagina vond ik deze link <http://www.bbc.co.uk/ww2peopleswar/timeline/factfiles/nonflash/a/1124759.shtml?sectionId=2&articleId=1124759> die de slag om Sidi Barani bespreekt (Engels). Uiteindelijk is in Sidi Barani het Italiaanse leger in Noord Afrika verslagen. Wat ik nu wel bijzonder vind: Ik vraag mij altijd af als ik weer een opschrift vind, wat die persoon (of

personen) op dat moment dachten of waar ze mee bezig waren. Dit opschrift licht wel een tip van de sluier op. Natuurlijk dacht iedereen in die tijd aan de oorlog, maar dit is toch wel wat specifiekere.

Nog geen maand later was ik in een andere groeve en heb ik deze foto gemaakt (zie foto 2). Ongeveer hetzelfde handschrift, het zijn weer vleermuistellers en nu staat er: "Bij Agedabia begint de Victorie".

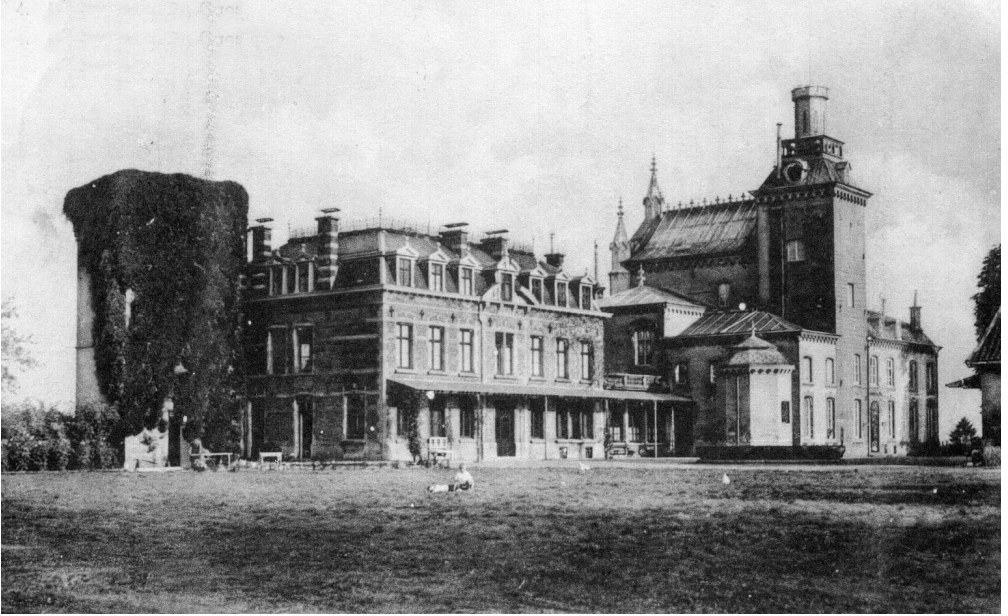
Agedabia is een stad in Libië waar in november 1941 een grote slag woedde tussen de Engelsen en de Duitsers, waarbij de Duitsers zich moesten terugtrekken. Ik denk dat deze personen zich redelijk veilig voelden in deze groeve aangezien ze dit op de muur durfden te schrijven. Zij hoorden dat de Duitsers hier verslagen waren en dachten: "Hier begint de Victorie".

Ook hier zie je weer dat men goed op de hoogte was van wat er op de wereld gebeurde en dat zonder internet!

Frank Daelmans

Uit de oude doos

Het kasteel Caestert is bij de meeste lezers wel bekend. Hetzij uit herinnering, hetzij van oude foto's of prentbriefkaarten. Het is echter veel minder bekend dat er twee kastelen waren. Ze lagen bijna tegen elkaar. Het rechter kasteel dateerde uit de 18e eeuw en het linker kasteel uit 1888. In 1966 stortte het rechter kasteel in en het linker werd in 1972 door brand verwoest. Vrijwel meteen na de brand werden de restanten wegens instortingsgevaar met de grond gelijk gemaakt. Hierdoor werd een restauratie onmogelijk. De toren geheel links was een watertoren die het complex van de nodige waterdruk voorzag. De laatste bewoner van het kasteel Caestert was overigens oud-SOK voorzitter Ed de Grood. Hij bewoonde de kapel.

De Calepin van oud Sint Pieter weet nog de volgende anecdote te vermelden: *"Maandagmiddag sloeg den bliksem in de pachthoeve van het kasteel Caestert, drie-vierde uur gaans van Maastricht. De straal doorliep verscheidene vertrekken, wierp den schoorsteen af, verbrijzelde planken en andere voorwerpen, sloeg ene vrouw en een kind zonder verder letsel toe te brengen en verliet het gebouw zonder vuur veroorzaakt te hebben"*. Helaas is bij het artikel niet de datum vermeld.

Bronnen: Maastricht, zo was het en De calepin van Oud Sint Pieter

Rob Heckers

Respons

Bij mijn plaatje in de vorige SOK-info van het bivak in de berg van een voormalige groep grottenlopers ontbraken de namen. Ik vroeg om hulp daarbij en dat deed Jacques Maes. Niet alleen gaf hij me de juiste namen bij de diverse koppies, maar ook nog een fragment van het beschreven krantenknipsel dat ik niet in mijn bezit had.

De heren (van links naar rechts) Herman Weltens, Ton Bouwmans, Laurent Claessens, Rob Zemmer en Bert Janssen blijken tijdens dit bergweekend het volgende rantsoen verorberd te hebben: drie broden, 24 eieren, een halve kilo kaas, een grote boerenmetworst, sateh met frites, een fles cognac, een fles whisky, een fles oude klare en 2 bakjes bier (sic!).

Het moge duidelijk zijn: in het inwendige wordt de inwendige mens zeker niet vergeten!

Mergelgrotten en kinderboeken: “De bokkerijders van Terblijt”

In 1930 verscheen “De bokkerijders van Terblijt” van Rein Valkhoff (1899-1971). Uitgegeven door Van Holkema en Warendorf uit Amsterdam.

De tekeningen zijn van Jan Lutz (1888-1957). Het opvallende is dat dit boek ook nog onder een andere titel is verschenen: “Avonturen in vacantielijd”, een spannend modern jongensboek. Uitgave van de Nederlandse Jeugdbibliotheek, Amsterdam. Beide titels geven goed aan waar dit boek over gaat.

Afbeelding 1: kaft

Het verhaal:

De twee hoofdrolspelers zijn jongens van goeden huizen: Theo van Steyn uit Sint Pieter en zijn neefje Henny uit Venlo. Familie Van Steyn is op vakantie en de jongens mogen tijdens de zomervakantie alleen thuisblijven in het grote huis 'de Torentjes' te Sint Pieter. Ze hebben vriendschap gemaakt met Sjef 'den Bels', een avonturier die in Terblijt woont. Haast elke dag zoeken ze hem, te voet (?), op in zijn schilderachtige woning pal naast een grotingang. Vader Van Steyn is tegen dit contact omdat hij Sjef niet vertrouwt, een landloper in zijn ogen. Sjef is schaapherder en in zijn vrijetijd ook bergloper. Hij heeft een indrukwekkende fossielenverzameling maar kan ook honderduit vertellen. De jongens kijken erg op tegen Sjef.

Uit verveling wordt het plan geboren om Terblijt wakker te schudden. Ze gaan verkleed als bokkerijders 's nachts het dorp in om de zaak op stelten te zetten. Hun uitvalsbasis wordt de mergelgrot bij Sjef in de buurt. Het wordt een succes want het hele dorp is in rep en roer. Echter, de twee “bokkerijders” ontdekken dat tijdens hun

actie ook kippen geroofd zijn bij een boer aan de andere kant van het dorp. En dát wordt ook op het conto van de bokkerijders bijgeschreven. Tijdens nog zo'n actie komen onze bokkerijders per ongeluk de echte stropers tegen. Ze herkennen ze niet direct maar stilaan gaat het tweetal iets dagen. Ze ontdekken dat Sjef samen met Hannes, een ander louche figuur, op strooptocht gaan telkens als zij op pad zijn als bokkerijders. Ze ontdekken ook dat Sjef en Hannes een inbraak in het huis van de burgemeester van Terblijt gepland hebben. Ze besluiten er iets aan te doen en gaan naar de burgemeester. Samen zetten ze een val op. Sjef en zijn kompaan trappen erin en worden op heterdaad betrapt en biechten nog meer inbraken op die de laatste tijd gebeurd zijn. Onze twee helden hebben het dorp gered.

afbeelding 2: de 'bokkerijders' in de grot.

Over de schrijver:

Er is weinig achtergrondinformatie te vinden over Rein Valkhoff. De vader van Rein werd Inpecteur der Directe Belastingen te Maastricht. En vanwege deze benoeming verhuisde de familie Valkhoff in 1913 van Groningen naar Maastricht. Het echtpaar Valkhoff had twee kinderen. De oudste Jo (Johan) Valkhoff werd jurist en socioloog en Rein (Reinhard Johan) Valkhoff werd schrijver/vertaler. Rein heeft dus een belangrijk deel van zijn jeugd in Maastricht gewoond. Waarschijnlijk heeft hij hier ook de mergelgrotten leren kennen.

Rein verhuisde naar Amersfoort en trouwde daar in 1926 met Anna Gertruda Wijdom. Anna was ook kinderboekenschrijfster. Leuk om te weten is dat ze als pseudoniem "Anke Servaes" koos omdat Rein tien jaar in Maastricht gewoond had en van die stad hield. In 1928 verhuisde het echtpaar naar Bergen in Noord Holland vanwege de ziekte van Rein. Welke ziekte dit was heb ik niet kunnen achterhalen.

Erik Honée
erik@mynkamer.eu

Volgende keer: Sneeuw op kruispunt 73

Waarneming

- locatie:** op de grond, midden op de hoofdweg bij de betonplaat in de Zonneberg
tijd: 28 november 2008, 20.30u
wat: copulatie, onmiskenbaar, met voortplanting tot doel
hoe: wordt bekend verondersteld
duur: onbekend (we houden het netjes)
gedrag: onverstoorbaar, alleen ons licht was niet gewenst
wie: de bovenliggende partij zal hoogstwaarschijnlijk een mannetje zijn, de onderliggende is naar alle waarschijnlijkheid van het vrouwelijke geslacht
- welke:** tweetal Franjestaartvleermuizen, *Myotis nattereri*
geluid: nee (!)
waarnemers: uw redacteur en Peter Jennekens (de fotograaf)

Wie weet hier meer van?

In de Calepin van oud Sint Pieter staat op pagina 83 de volgende vermelding: "*door arbeiders in de Sint Pietersberg bij Maastricht is onder het uitzagen van mergelblokken een versteende cederboom gevonden van tien meter lengte en een dikte aan het onderende van 0,90 meter. Reeds is voor deze boom door het Museum van Oudheden in België 1.500 franken geboden.*" Deze informatie hebben de samenstellers in een stuk dat krantenartikelen uit de periode 1874-1888 behandeld die zijn overgenomen uit "Den Limburger Courier".

Wie heeft meer informatie over deze curieuze vondst?

Rob Heckers

Onderaardse kalksteengroeven bij 't Rooth, gemeente Margraten

Van Jacquo Silvertant kreeg uw redacteur enkele jaren geleden prachtig origineel Duits kaartmateriaal en omschrijvingen van groeven in de gemeente Margraten. Zeer gedegen werk van de Wehrgeologenstelle (17) over de "Hohlraumgruppe 't Rooth" met als "Sachbearbeiter" Reg.-Baurat Dr.Jüngst. Het unieke kaartmateriaal toon ik de lezer hier niet (dat bewaar ik voor een nog te verschijnen overzichtsartikel over o.a. de Pinweggroeven), maar wel de (door uw redacteur vertaalde) Duitse teksten. Jacquo vond dit schitterende materiaal in het "Bundesarchiv Freiburg inv.nr. RH 32 / 2313".

Kort inleidend voorwoord:

In het kader van onderzoek naar mergelgrotten werd in het westelijk deel van de gemeente Margraten bij het gehucht 't Rooth een groep onderaardse kalksteengroeven aangetroffen, die enerzijds gunstig waren voor het vestigen van onderaardse oorlogsindustrie of opslag, anderzijds nader onderzoek vereisten. Dit om iedere mogelijkheid tot sabotage van die groeven te kunnen uitsluiten.

Beschrijving van de diverse groeven:

1. Situering en grootte van alle groeven

De groeven liggen – onderverdeeld in een middelgroot, twee kleine en een zeer klein stelsel – in de door uitgravingen en holle wegen als ook recente dagbouwgroeven opgedeelde dalhellingen – ongeveer 700m ten westen van 't Rooth.

Ze liggen op twee à drie niveaus die elkaar echter nergens overlappen; gedeeltelijk zijn ze aangesneden door de kalksteenwinning in de open groeven.

De totale oppervlakte van de bovengrond bedraagt ongeveer 75.000m².

2. "Gemeindesteinbruch Margraten", de *Roothergroeve*

De hoofdingang bevindt zich 750 m WZW ten westen van het kruispunt in het plaatsje 't Rooth ongeveer bij meetpunt R 8424/H 3384, ten oosten van de daar vlakbij gelegen kalksteengroeve met kalkoven. Van hier uit strekt het onderaardse stelsel zich ongeveer 250 m naar het noordoosten uit tot bij een schacht bijna zuidelijk van de veldweg (*Pinweg*). Deze loopt van Kp.3 (ten zuiden van 't Rooth) naar het noordwesten. De schacht ligt ongeveer bij R 8944/H 3372. De breedte van het stelsel gemeten vanaf de hoofdingang naar rechts bedraagt ongeveer 125 m, de diepte gemeten naar de schacht ongeveer 200 m.

Het gangenstelsel kan momenteel ook via de wand van de dagbouwgroeve (*groeve Hamming?*) noordwestelijk van de hoofdingang door een gat in de afscheidingsmuur betreden worden.

De toegangsweg naar de hoofdingang is door 180 m bosweg (die te verbreden is) gescheiden van de verbeterde veldweg Maastricht-Heer-'t Rooth, waarop veel verkeer van vrachtwagens. De toegang tot het stelsel is geschikt voor vrachtwagens. Deze entree ligt aan het einde van een, door plantengroei goed gecamoufleerde, gegraven holle weg.

Ook is de eerder vermelde voor transport gegraven schacht, bij de veldweg naar Kp.3 naar het noordwesten, als ingang te gebruiken. Een huis onttrekt de schacht aan het nieuwsgierige oog. In de 1-1/2 m brede schacht bevindt zich een lift met een hijsgewicht van 1-1/2 ton en een ladder van 85 sporten.

Uiterlijk, vloeroppervlakte

Het stelsel bestaat uit een ca. 300 m lange, 3-1/2 m brede en 3-1/2 m hoge voor vrachtwagenverkeer geschikte hoofdweg met talrijke zijgangen, kamers en min of meer afgesloten nevenstelsels. Deze nevenstelsels zouden doorgang kunnen bieden; de huidige plafondhoogte vormt geen belemmering. De gangen en kamers zijn bijna allemaal zonder uitzondering rechthoekig; alleen de benedenkant van de hoeken is afgeschuind om vrachtwagenverkeer mogelijk te maken.

Zijgangen en kamers zijn meestal 3-1/2 , soms 4 en zelden 3 m breed.

De totale vloeroppervlakte van de groeve bedraagt 6250 m². De hoofdgang neemt hiervan 1050 m² voor zijn rekening.

De gangen oostelijk van de schacht, met een oppervlakte van 240 m², zijn voorlopig alleen maar met een smalle doorgang met de rest van het gangenstelsel verbonden. Een nieuwe berijdbare doorgang is gepland.

Toestand van de vloer

De vloer van het gehele gangenstelsel is grotendeels horizontaal, zodat hij ook buiten de hoofdgangen voor vrachtwagenverkeer geschikt zou zijn.

In de zijgangen zijn er maar op twee plaatsen verhogingen (1x1/2 m en 1x1 m). Deze bevinden zich aan het begin van doodlopende nevenstelsels.

Soms zijn er ook verhogingen achterin een enkele zijgang of nis.

Omdat de bij het zagen vrijgekomen losse mergel in de kalkovens gebruikt kon worden, is in de gangen bijna nergens losse kalksteen aan te treffen. In de buurt van de transportschacht is echter nog een redelijke hoeveelheid zaagafval achtergebleven.

De totale hoeveelheid in het hele stelsel bedraagt ongeveer 750 m².

De bodem is in het algemeen droog.

Storingen (breuken), toestand van het plafond

Het vaste gesteente wordt door een aantal breuken of scheuren doorsneden. De richting is vaak NO/NW/O en min of meer loodrecht of steil naar beneden. Sporadisch treden er op één plaats meerdere scheuren op. Is dit op een plaats waar gangen kruisen, dan kunnen daar brokken mergel uit het plafond of de zijwanden gevallen zijn. Deze plekken zullen goed gestut moeten worden.

De andere breuken en scheuren vormen geen gevaar. Men zou hier kunnen volstaan met het aanbrengen van een licht betonpantser (10 – 20 cm), dat ook bij het trillen van machines de benodigde stevigheid garandeert. Deze betonskeletten kunnen tot halverwege de zijwanden aangebracht worden. Het plafond is meestal vlak.

Omdat in het doorgaans massieve gesteente ongeveer 10 – 30 cm boven het plafond soms vuursteenlagen of fossielenbanken voorkomen, zouden deze via aanwezige breuken en scheuren voor gevaar kunnen gaan zorgen. Gevaar dreigt er eigenlijk niet, al zouden er in de onmiddellijke nabijheid wel problemen kunnen ontstaan. Daarom moeten hier de loshangende plafonds verwijderd of bijgestoken worden.

Transmissies of machines mogen niet in plafonds verankerd worden.
Plaatsen op sokkels of in wandnissen is een betere optie.
Hier en daar bevindt zich in het plafond een aangesneden aardpijp.

Deklagen

Bij de ingang is de dikte van de bedekkende lagen ongeveer 8 m. Deze deklaag neemt groeveninwaarts snel toe tot ongeveer 15 m (voor het grootste deel vast gesteente). In de buurt van de transportschacht bereiken de bovenliggende lagen een dikte van 22 m, waarvan ongeveer 5 m löss en grind. Bij luchtkoker I en II (er zijn in totaal IV luchtkokers + de transportschacht) is de dikte gelijk, bij koker III en IV is het pakket 15 tot 17 m dik.

Groeveklimaat

Zoals in de meeste Zuid Limburgse kalksteengroeven is de temperatuur in de gangen 8 – 10°C. De temperatuur in de gangen in de directe nabijheid van de belangrijkste luchtcirculaties in de groeve is sterk afhankelijk van seizoensgebonden schommelingen. De belangrijkste luchtstroming trekt bij de hoofdingang binnen en bij de transportschacht naar buiten. Daarnaast zijn er nog vier luchtkokers voor circulatie aanwezig, waarvan bij nader onderzoek bleek dat er drie (I, III en IV) in rechtstreeks contact stonden met de buitenlucht.

De luchtvochtigheid bereikt bijna maximale waarden.
De verbetering van het groeveklimaat is uiteraard een actiepoint.

Waterhuishouding

Op dit moment onvoldoende.
Een put van 30 m (?) diep zou voor drinkwater kunnen zorgen.

Camouflage

De hoofdingang is goed gecamoufleerd. Het felgekleurde schachtgebouw valt te zeer op en moet daarom zo geverfd worden dat het een geheel vormt met de omgeving. Vrachtwagens vallen door het drukke, reguliere verkeer van en naar de kalkovens nauwelijks op.

Gebruik

Op een viertal plaatsen worden, zo bleek tijdens de inventarisatie, champignons geteeld. In een ander gedeelte worden hier voorbereidingen voor getroffen en op drie werkfronten worden bouwstenen gebroken. De champignonteelt en het blokbreken vinden niet op grote schaal plaats. Ondanks dat gedeelten voor industriële doeleinden in gebruik genomen gaan worden, zou het winnen van mergelblokken op andere, aangewezen plaatsen gewoon doorgang kunnen vinden. De totale oppervlakte van het gangenstelsel zou zo toenemen.

Aanpassingen

Behalve maatregelen ter verbetering van het groeveklimaat en het afstoten van loshangende plafonddelen zou nog aandacht besteed moeten worden aan:

- verbeteren van het metselwerk of het plaatsen van draadglas in de gangen die aansluiten bij de open kalksteengroeve om een betere lichtinval te bewerkstelligen.
- het realiseren van een tweede ingang, geschikt voor vrachtwagenverkeer.

Deze zou 100 m zuidoostelijk van de oude ingang komen te liggen. Zo zou met noodzakelijke aanpassingen in het stelsel (te graven verbindingen tussen bestaande gangen) een complete omleiding gerealiseerd kunnen worden.

- het maken van een verbinding met de “Höhle ungefähr 750 m WNW 't Rooth” (*de Pinweggroeve*).

Om de juiste aansluiting te krijgen zal er dan wel gemeten moeten worden.

De dikte van de kolommen maakt het mogelijk om op talrijke plaatsen nieuwe gangen aan te zetten.

De ervaring leert dat een gangbreedte van 5 m zonder meer mogelijk is. Als tenminste aanwezige scheuren en dalbreuken niet voor problemen zorgen. Geschikte aanzetpunten voor uitbreiding worden op de bijhorende plattegrond ingetekend.

Totaaloverzicht van de “Gemeindesteinbruch” Margraten, de Roothergroeve

Deze groeve biedt met een totale oppervlakte van 6250 m² en gangen van 3 tot 4 m hoogte betrekkelijk geschikte ruimtes voor industriële- en opslagdoeleinden.

De toegankelijkheid van het gehele stelsel is, op een nog gemakkelijk te verbeteren gedeelte na, goed te noemen. De camouflage is in orde.

Er is een nooduitgang aanwezig. Een tweede ingang, geschikt voor vrachtwagenverkeer, moet zonder grote problemen te realiseren zijn.

De luchtcirculatie is goed. De temperatuur verschilt niet van die in andere Maastrichtse kalksteengroeven.

De aanwezige deklaag is goed tot zeer goed. De structuur van de bovenliggende lagen zal geen problemen opleveren.

3. Onderaardse kalksteengroeven langs de veldweg Heer – 't Rooth

Schoorberggroeve II

Deze groeve kan door twee ingangen en een gat in het plafond betreden worden.

Ze liggen in de weidehelling ten noorden van de bovengenoemde veldweg.

Ten zuiden van de veldweg bevindt zich een gedeeltelijk ingestorte vroegere entree (*nu de huidige ingang van de Roothergroeve via Schoorberg I*).

De maximale diepte gaat tot 45 m, de breedte – parallel aan de dalhelling – rond de 70 m.

Het gangenstelsel bestaat uit rechthoekige, aan elkaar grenzende maar onregelmatige en van elkaar verschillende, kamers van gemiddeld 2 tot 3 m hoogte, die min of meer 7 parallelle rijen vormen. De oppervlakte van het gangenstelsel is 570 m². De steunpilaren zijn meestal zwak.

Op meerdere plaatsen ontbreken er stukken uit het plafond en doordat de groeve zich kort aan de rand van het dal bevindt zijn er veel scheuren in het gesteente aanwezig.

Op talrijke plaatsen zijn in het plafond aardpijpen zichtbaar.

De vloer van de groeve is tamelijk regelmatig en vaker met mergelpuin bedekt.

In het westelijk deel (*nu Schoorberg 1*) kan binnenstromend regenwater soms een diepte van 20 tot 40 cm bereiken.

De totale dikte van de bovenliggende lagen is ongeveer 12 m.

De groeve is, zeker in het oostelijk gedeelte, van mindere kwaliteit.

gebruik zou mogelijk zijn als:

- a) schuilplaats voor saboteurs, parachutisten, etc.
Hiertoe dienen muren opgemetseld te worden.
- b) Het westelijk gedeelte is voor vrachtwagenverkeer geschikt en zou als tweede uitgang van de Roothergroeve kunnen dienen.
De afstand daarheen bedraagt weliswaar ongeveer 100 m, maar het gesteente laat zich gemakkelijk bewerken.
Daarvoor moeten landmeetkundige opmetingen gedaan worden, het wegniveau verlaagd, de ingang vrijgemaakt en de afwatering van het regenwater verbeterd worden. *Vlak ná de Tweede Wereldoorlog is hier inderdaad de nieuwe, huidige ingang gerealiseerd en in de 70-er jaren de afwatering onder handen genomen.*
Indien nodig de rest van de groeve door muren afsluiten.

4. Kleine gangen bij de dagbouwgroeve

Groeve Jennekens

Er zijn twee schuin oplopende gangen van respectievelijk 45 en 35 m aanwezig.

Deze zijn / waren voor het transport van kalksteen (*naar de nabij gelegen dubbele kalkoven*).

De tweede gang leidt omhoog naar de niet meer in gebruik zijnde, niet volgestorte, noordelijker gelegen dagbouwgroeve (*de groeve van Franssen en Nelissen*).

In de eerste gang zijn twee nissen van ongeveer 10 m lang en 3 m breed, de noordelijke eindigt bij een oude instorting.

In de open gelaten dagbouwgroeve bevindt zich nog één klein gangetje.

Twee kamers voor de opslag van springstoffen konden niet nader onderzocht worden.

Waarschijnlijk zijn ze niet belangrijk.

De gangen zijn enkel en alleen te gebruiken als (een slechte) schuilplaats.

De springstof zou gestolen kunnen worden.

5. Onderaardse kalksteengroeve op ongeveer 750 m WNW van 't Rooth

Pinweggroeve

In de wand van de noordelijke, verlaten (en niet opgevulde) dagbouwgroeve zijn op tweederde van de totale hoogte meerdere ingangen te zien van een oude onderaardse kalksteengroeve. Vanaf de veldweg naar Kp.3 (*dit meetpunt – het veldkruis – ligt in het gehucht 't Rooth*), de Pinweg, is de groeve over een smal paadje te bereiken.

De groeve is 60 m diep, ongeveer 60 m breed en de oppervlakte bedraagt circa 1500 m². De rechthoekig, onregelmatig gebroken kamers worden door (te) kleine pilaren gedragen. Op veel plaatsen zijn er uit het sterk gescheurde plafond brokstukken naar beneden gevallen. Omdat de dikte van de bovenliggende deklagen niet al te groot is (maximaal 10 m) komen er veel aardpijpen voor. In het noordoostelijke deel van de groeve komen de instortingen tot aan de dragende pilaren.

De groeve zou alleen als schuilplaats kunnen dienen en dat is gemakkelijk te ondervangen door het dichtmetselen van de ingangen.

We hebben nauwkeurig onderzocht of er een verbinding bestaat met de *Roothergroeve*. Deze is niet aanwezig.

6. Samenvatting

De *Roothergroeve* is door de totale oppervlakte, de plafonddikte en de luchtcirculatie uitermate geschikt. De toegangswegen zijn gemakkelijk te verbeteren en goed gecamoufleerd. Er zal binnen toch wat uitbreiding moeten plaatsvinden; het ondergrondse wegennet is te verbeteren. De totale oppervlakte van het gangenstelsel is ongeveer 6250 m². Voor meer informatie, zie de afzonderlijke beschrijvingen.

De andere groeven bij 't Rooth moeten alleen uit het oogpunt van verdediging en het voorkomen van sabotage-activiteiten bewaakt, respectievelijk dichtgemetseld worden. Alleen in de *Schoorberggroeve I* kan eventueel een verbinding met de *Roothergroeve* gerealiseerd worden.

Reg-Baurat Jüngst
E.O..den 31.X.43

vertaling John Hageman, Gronoma

Meet the Underground Press

“Grotchampignons van Kanne zijn met niets te evenaren” (*Het Nieuwsblad van 1 oktober 2008*): in het Michelin tweesterrenrestaurant **Clos St.-Denis** in Vliermaal staan gerechten met namen als een gedicht op de kaart. Heel vaak zijn daar Haspengouwse producten in verwerkt. Chefkok en eigenaar **Christian DENIS** zweert bij de allerhoogste kwaliteit. *“De moderne hangarkwekerijen kunnen onmogelijk de grotchampignons van Kanne evenaren”*.

“Mergel verdeelt vesting” (*Dagblad de Limburger van 29 oktober 2008*): in de nieuwe Welstandsverordening van de gemeente Valkenburg wordt bepaald dat “waar mogelijk” in mergel gebouwd moet worden. Voor het centrum wordt het zelfs verplicht gesteld. Zo wordt van de **FLUWEELENGROT** geëist dat hun nieuwe entreegebouw bij de ingang in mergel zal worden opgetrokken.

“Mon Heynen maakte van de mergelgrotten zijn levenswerk” (*De Standaard van 8 november 2008*): in de **Kuil onder de LINDENSTRAAT** te Zichen hangen sinds enkele weken 54 Gandahammen te rijpen. Ook worden er kazen van een zuivelhoeve bewaard. **Mon HEYNEN**, eigenaar van de kuil, heeft van de kuil een levenswerk gemaakt, want naast een gezellige kleine feestruimte (*de SOK was er al te gast - red.*) zijn de vele beeldhouwwerken en houtskooltekeningen bijna allemaal van zijn hand.

“Kerststad gaat voor record” (*Heuvelland van 12 november 2008*) en **“Voor kerstpullen is seizoen veel te kort”** (*DdL van 15 november 2008*): de oudste ondergrondse kerstmarkt van Europa verwacht dit jaar in de **GEMEENTEGROT** de magische grens van 140.000 bezoekers te overschrijden. De **FLUWEELENGROT** gokt op een nieuw record van 135.000 betalende bezoekers. De beide groeven zitten nu rond de 125.000 bezoekers. *“Daarmee zijn de kerstmarkten een goudmijn”*, aldus een woordvoester van de Fluweelengrot.....

“Schuilkelder redt Eys” (*DdL van 13 en 25 november 2008*): zoals bekend mag zijn is de **SCHUILKELDER van EYS** in bekeer bij de **Ir. D.C. van Schaikstichting**. De verslaggeefster wordt rondgeleid door de beheerder **Ger WISHAAPT** en de voorzitter **Joep ORBONS**. *“Wat zou het mooi zijn de kelder toegankelijk te maken voor het publiek. Maar het zal altijd een droom blijven”*.

“UMTS-mast Cauberg te zwaar voor grotten” (*DdL van 15 november 2008*): de KPN moet in Vilt een andere plek zoeken voor de UMTS-mast, die het bedrijf op de Cauberg wil neerzetten. De gemeente vindt de betonnen voet van zeven bij zeven meter (!) te zwaar voor de er onder liggende **GEMEENTEGROT**: *“Onder die plek zitten mergelgrotten en die kunnen dat gewicht absoluut niet torsen.”*

“Verscherpt toezicht na brand in grot” (*DdL van 15 november 2008*): het toezicht bij de kerstmarkt in de **GEMEENTEGROT** is verscherpt na een brand, enkele dagen daarvoor. De brandwachten, die tijdens de openingsuren van de kersmarkt permanent aanwezig zijn, hebben de instructies gekregen om extra op te letten. Volgens de gemeente, eigenaar van de groeve, is hiermee het maximale gedaan om de veiligheid te garanderen. *“Meer kunnen we echt niet doen.”*

“Spijtige zaak voor onze streekproducten” (*Het Belang van Limburg van 17 november 2008*), **“Kazen en hammen in beslag genomen”** (*Het Nieuwsblad en de Standaard van 18 november 2008*): na berichten in de pers (*zie de Standaard van 8 november – red.*) heeft het Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid (FAVV) 127 grottenkazen en 54 hammen in beslag genomen, die schijnbaar niet conform de regels lagen te rijpen in de **Kuil**

onder de LINDENSTRAAT in Zichen. Alle betrokkenen reageren met onbegrip. Groteigenaar **Mon HEYNEN**: “Dat is al de derde keer dat we het FAVV over de vloer krijgen. Iedere keer met nieuwe regeltjes.” Volgens het FAVV is de kaasboer niet erkend en zou dus ook geen kaas mogen maken.

“Huwelijksinzegening in grot Geulhem” (Heuveland van 19 november 2008): op 28 december kan men zijn (en haar) huwelijk een nieuwe start geven in **La Caverne** in Geulhem (de voormalige **STUDENTENGROEVE**). De *weddingspastors* vinden Kerstmis een feest van de liefde en daarom willen ze echtparen de kans geven hun huwelijk (opnieuw) te laten inzegenen.

“Het zesde zintuig” buigt zich over Roosburgramp” (HBvL van 20 november 2008): in het tv-programma “het zesde zintuig” (zender VTM) worden kandidaten getest op hun paranormale gaven. In deze aflevering worden ze naar de **Roosburg** gebracht (**FLESSEMBERG**) om aan te voelen en te vertellen welk drama zich er heeft afgespeeld. In deze afvalrace worden ze beoordeeld door **Philippe DUCHATEAU** en **Leo VOS**.

“Roosburg” (Het Nieuwsblad van 22 en 24 november 2008): naar aanleiding van de herdenking van de 50ste verjaardag van de ramp in de **ROOSBURG** schreef **Vital MEDAERTS** een boek met verhalen, getuigenissen en foto's over die rampzalige winterdag. Het boek wordt uitgegeven door het gemeentebestuur van Riemst en de verkoopprijs bedraagt 10 euro.

“Alleen nog vleermuizen in mergelgroeven” (HBvL van 24 november 2008) en **“Vleermuisvriendelijk”** (De Weekkrant van 4 december 2008): de mergelgroeven die niet meer toegankelijk zijn omwille van het gevaar voor mogelijke instortingen of vervuiling worden volledig afgesloten. In de **ROOSBURG** zullen de eerste twee poorten worden geplaatst. Het agentschap Natuur en Bos en de gemeente Riemst staan in voor de plaatsingskosten. Achteraf neemt de gemeente het onderhoud en het toezicht voor haar rekening.

“Praten over Pietersberg” (DdL van 25 november 2008): herinneringen over de historische cultuurwaarde van de **Sint-PIETERSBERG**. Daarover gaat het Historisch Café van het Limburgs Oudheidkundig Genootschap in boekhandel Selexyz te Maastricht.

“De Roosburgramp in Zichen roept na 50 jaar nog steeds emoties op” (Mosae Magazine van december 2008): zoals bekend is dit jaar de herdenking van de ramp in de **ROOSBURG**. Uiteraard zal de pers daar uitgebreid aandacht aan besteden. In dit blad een interview met **Jean GEELLEN** en **Vital Medaerts**, die een unieke film maakten en een (nieuw) boek schreven over het drama, dat 18 slachtoffers eiste.

Met dank aan de trouwe correspondenten Nini van Bergen, Philippe Duchateau, Huub Geurts, Johan Janssen, Jacques Maes, Gilberte Nicolaes, Joep Orbons, Edmond Gilson en Herman de Swart.

Voor knipsels, kopieën en uittreksels kunt u altijd terecht op het bekende adres: Ton Breuls, Bovenstraat 28, B 3770 Kanne-Riemst. Telefoon/fax 012-454059. E-mail: tbreuls@skynet.be.

Nat,

Op een zomerse dag gingen we op avontuur,
een berg vol avontuur.
Nog overblijfselen van geschiedenis,
we wandelden eigenlijk op geschiedenis.
Maar op een dag gingen we
met een groep mensen wandelen in een donkere gang.

Waar ging die eigenlijk naar toe?
Er bleek geen einde aan te komen.
Het werd steeds donkerder, vochtiger en enger.
Tot mijn grote schrik zag ik een soldaat
met een geweer naar mij toe gericht.
Gelukkig was het maar nep.

We liepen verder.
Onze voetstappen echoden door deze eindeloze gang.
Aan mijn schouder voelde ik een koude hand.
Ik raakte helemaal verstijfd van angst.
Ik draaide me snel om maar zag niemand
Toen kwam ik er achter dat mijn schouder gewoon nat werd,

Nat, door deze huilende gang.

Nando 13 jr

Schenkeningen voor het SOK-documentatiecentrum:

Tekst + DVD betreffende symposium "*Breakthrough innovations in non-traditional cements*"
(ASCIM), Geschonken door dhr. Ceha, 14-11-2008

Proefschrift: "*Pillar stability and large-scale collapse of abandoned room and pillar limestone mines
in South-Limburg, the Netherlands*", R.F. Bekendam, 1998
Schenking 14-11-2008 door dhr. Bekendam.

Peter Jennekens

Niet vergeten!
Vrijdag 09 januari 2009
ledenavond op speciale locatie
Zie programma aankondiging pagina 3
Aanvang 19.30 uur!

De SOK-info redactie heeft het recht om een aangeboden artikel te weigeren. De geplaatste artikelen vertegenwoordigen niet automatisch de standpunten van de SOK-info redactie of die van het SOK-bestuur.

Groeven in beheer bij de SOK danwel de stichting Ir. D.C. van Schaik:

Bovengenoemde organisaties hebben een aantal groeven in beheer of een collectieve vergunning voor een groeve.

Voor het bezoeken van deze groeven moet U contact opnemen met de beheerder:

Bij inbraak in één van deze groeven:

Bij constatering van inbraak en of vernielingen aan een van de groeven dit direct melden, liefst dezelfde dag nog.

Melden van vernielingen bij onderstaande personen. Als de eerste niet bereikbaar is, dan de volgende op de lijst.

1e Groevebeheerder van die groeve. Voor namen en telefoonnummers, zie hieronder.

2^e Olav Hensing, Technische Commissie: 06 - 557 78 846.

3^e Ieder bestuurslid van de Van Schaikstichting of de SOK. Voor namen en telefoonnummers, zie pagina 2.

De SOK en de Van Schaikstichting stellen zich ten doel dat de afsluiting van de groeve binnen 24 uur hersteld is.

Voor meer informatie: www.vanschaikstichting.nl

Groeve:	Beheerder:	Telefoon:
Apostelgroeve	Ton Breuls	00-3212 45 40 59
Fallenberggroeve (niet toegankelijk)	Pim Houben	00-3212 21 21 3342
Flesschenberg	Jan Laumen	043-364 18 03
Gewandgroeven	Hub Geurts	043-601 24 16
Heerderberg (niet toegankelijk)	Henk Ramakers	043-407 19 64
Heideberggroeve	Hub Geurts	043-601 24 16
Houbenbergske	Marc Koch	046-486 22 01
Groeve de Keel	Luc Walschot	00-3212 44 13 50
Groeve Eys	Ger Wishaupt	046-475 13 99
Keldertjes Slavante	Wil Ramaekers	043-364 52 39
Koeleboschgroeve	Ed de Groot	00-3243 81 13 73
Nieuwe groeve	Han Bochman	043-601 01 58
Roothergroeve	John Hageman	043-364 54 19
Scharnderberg	John Knubben	043-361 12 27
Scheuldergroeve	Peter Jennekens	043-364 84 89
Theunisgroeve	Giel Bindels	043-347 25 60

De Sint-Pietersberg:

De Sint-Pietersberg wordt beheerd door de Vereniging Natuurmonumenten. De SOK heeft een collectieve onderzoeksvergunning voor de Zonneberg en het Noordelijk Gangenstelsel. Onderzoeksaanvragen moeten ingediend worden bij het secretariaat van de SOK. Toezichthouder van de beide groeven is Harm Hovens, telefoon: 06-558 25 192.

De SOK-Info

is een uitgave van de
Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven,
Natuurhistorisch Genootschap Limburg.